

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه‌ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس
دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی

گروه کشاورزی

کمیته تخصصی اقتصاد کشاورزی

این برنامه در جلسه ۳۳۸ (فوق العاده) شورای سرپرستان مورخ
۱۳۸۱/۲/۲۹ که در ادامه جلسه ۴۱۴ شورای عالی برنامه‌ریزی تشکیل شد
به تصویب رسید.

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی

گروه تخصصی: اقتصاد کشاورزی
گرایش:
کد رشته:

گروه: کشاورزی
رشته: اقتصاد کشاورزی
دوره: کارشناسی ارشد

شورای عالی برنامه ریزی در جلسه ۳۳۸ (فوق العاده) سرپرستان مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۹ که در ادامه جلسه ۴۱۴ تشکیل شد براساس طرح دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی که توسط گروه کشاورزی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده، و مقرر می دارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.
الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده (۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۸۱/۲/۲۹ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است. و با ابلاغ آن برنامه دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی مصوب جلسه ۱۱۳ مورخ ۱۳۶۶/۱۱/۱۷ برای این گروه از دانشجویان منسوخ می شود و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مشمول ماده ۱ می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده (۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره جلسه ۳۳۸ (فوق العاده) شورای سرپرستان مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۹،
(ادامه جلسه ۴۱۴ شورای عالی برنامه ریزی)
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی

- ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی که از طرف گروه کشاورزی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است

رای صادره جلسه ۳۳۸ (فوق العاده) شورای سرپرستان مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۹، در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر تیمور توکلی
رئیس گروه کشاورزی

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمایید.

دکتر حسن خالقی
دبیر شورای علوم و آموزش عالی

بسم الله الرحمن الرحيم

فصل اول

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد رشته مهندسی کشاورزی - اقتصاد کشاورزی

۱- تعریف و هدف

دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، بعنوان یکی از مقاطع آموزشهای رسمی دانشگاهی در نظام آموزش عالی کشاورزی و مرحله تکمیلی دوره کارشناسی اقتصاد کشاورزی، بنحوی پی ریزی شده است که دانشجویان دوطالب پس از پذیرفته شدن در آزمونهای ورودی طبق یک برنامه مدون، طی دو سال تحصیل و تحقیق، توانایی لازم برای بررسی های علمی، آماری و تطبیقی در زمینه های اعمال اصول کلی اقتصاد عمومی در فعالیت های متنوع کشاورزی را کسب نمایند.

بنابراین تعریف، هدف از برگزاری دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی پرورش افرادی است که با تکیه بر اندوخته های نظری و تجارب و یافته های عملی از مجموعه علوم کشاورزی در دوره کارشناسی در دانشکده کشاورزی و یا در دانشکده منابع طبیعی و نیز با اتکاء بر آموخته های نظری و عملی در زمینه تئوریهای اقتصادی و اصول و موازین اقتصاد کشاورزی بتوانند نقش مهم خویش در جریان برنامه های توسعه کشاورزی را ایفاء نمایند.

۲- طول دوره و شکل نظام

براساس آئین نامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه ریزی طول دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دو سال بوده که دانشجویان بطور متوسط قادر خواهند بود مجموعه دروس نظری و عملی این دوره را در مدت مذکور بگذرانند. حداکثر طول تحصیلی مجاز در این دوره سه سال است. هر سال تحصیلی شامل دو نیمسال و هر نیمسال دارای ۱۶ هفته کامل آموزشی است.

۳- تعداد واحدهای درسی

واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی شامل ۳۲ واحد به قرار زیر می باشد:

۲۵ واحد	درس الزامی
۵ واحد	درس انتخابی
۶ واحد	پایان نامه
۱ واحد	سمینار
۳۲ واحد	جمع

۴- نقش و توانایی فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی می توانند در جریان فعالیتهای اقتصادی مرتبط با برنامه های جامع توسط کشاورزی و روستایی در زمینه های آموزشی، پژوهشی و اجرایی در مقام کارشناس ارشد بعنوان مربی، پژوهنده، برنامه ریز، تحلیل گر، ارزشیاب و یا مجری انجام وظیفه نمایند.

۵- ضرورت و اهمیت

- الف - ضرورتهای ایجاد دوره کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی به قرار زیر می باشد:
- ۱- تامین نیروی انسانی متخصص برای بررسی مسائل و مشکلات اقتصادی مرتبط به بخش کشاورزی.
  - ۲- تربیت مربیان مورد نیاز موسسات آموزشی و اجرایی برای تدریس زمینه های مربوط به اقتصاد کشاورزی.
  - ۳- تربیت پژوهندگان مورد نیاز واحدهای تحقیقاتی.
  - ۴- تربیت مدیران، برنامه ریزان، ارزشیابان و مجریان برنامه های مربوطه در واحدهای اجرایی، اعتباری و تعاونی.
- ب- اهمیت این دوره از این جهت مورد توجه است که با توجه به پیچیدگی های روزافزون مسائل اقتصادی، الزامی می بایست در جهت آموزش و پرورش نیروی انسانی متخصص در سطوح پیشرفته تر از دوره کارشناسی اقتصادی کشاورزی اقدام نمود و این دوره نه تنها این نیاز را برآورده می نماید، بلکه امکان و زمینه های لازم برای ایجاد، توسعه و بهره مندی بخش کشاورزی از نیروی انسانی متخصص تری در سطح دکتری اقتصاد کشاورزی مبتنی بر یک زیر بنای اساسی از علوم کشاورزی برای متخصصین علوم اقتصادی را فراهم می سازد.

۶- شرایط گزینش دانشجو

داوطلبان این رشته از بین فارغ التحصیلان دوره کارشناسی رشته اقتصاد کشاورزی انتخاب می گردند.

فصل دوم

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته اقتصاد کشاورزی

۲۰ واحد	- دروس الزامی
۵ واحد	- دروس انتخابی
۶ واحد	- پایان نامه
۱ واحد	- سمینار

---

۳۲ واحد

جمع

برنامه درسی دوره: کارشناسی ارشد

رشته: اقتصاد کشاورزی

دروس: الزامی *

پیشنیاز یا زمان ارائه	ساعت			واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
ندارد	۴۸	--	۴۸	۳	اقتصاد خرد پیشرفته	۰۱
ندارد	۴۸	--	۴۸	۳	اقتصاد سنجی (۲)	۰۲
ندارد	۳۲	--	۳۲	۲	مدیریت کشاورزی تکمیلی	۰۳
ندارد	۳۲	--	۳۲	۲	روشهای آمارگیری نمونه ای	۰۴
ندارد	۴۸	--	۴۸	۳	کاربرد برنامه ریزی ریاضی در کشاورزی	۰۵
ندارد	۴۸	--	۴۸	۳	اقتصاد و مدیریت منابع طبیعی تکمیلی	۰۶
۰۱	۳۲	--	۳۲	۲	سیاست کشاورزی تکمیلی	۰۷
۰۱	۳۲	--	۳۲	۲	توسعه کشاورزی تکمیلی	۰۸
				۲۰	جمع	

* سمینار (۱) به ارزش یک واحد خارج از لیست فوق الذکر الزامی می باشد.

برنامه درسی دوره: کارشناسی ارشد

رشته: اقتصاد کشاورزی

دروس: انتخابی *

کد درس	نام درس	واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه
			نظری	عملی	جمع	
۰۹	مدیریت ریسک کشاورزی	۱	۱۶	--	۱۶	ندارد
۱۰	تجارت بین المللی محصولات کشاورزی	۳	۴۸	--	۴۸	ندارد
۱۱	مسئله مخصوص	۲	۳۲	--	۳۲	ندارد
۱۲	تجزیه و تحلیل قیمت محصولات کشاورزی	۲	۳۲	--	۳۲	۰۱
۱۳	مبانی توسعه و عمران روستایی	۲	۳۲	--	۳۲	ندارد
۱۴	زبان تخصصی اقتصاد کشاورزی	۲	۳۲	--	۳۲	ندارد
۱۵	روش تحقیق	۲	۳۲	--	۳۲	ندارد
۱۶	اقتصاد خرد (۲)	۳	۴۸	--	۴۸	ندارد
۱۷	اقتصاد کلان (۲)	۳	۴۸	--	۴۸	ندارد
۱۸	اقتصاد کلان (۳)	۳	۴۸	--	۴۸	۱۷
۱۹	نظامهای اقتصادی	۳	۴۸	--	۴۸	ندارد
۲۰	برنامه ریزی اقتصادی	۳	۴۸	--	۴۸	۰۸، ۰۷
جمع						

* ۵ واحد از دروس فوق اخذ شود.

دروس کمبود: اقتصاد خرد (۲) ۳ واحد و اقتصاد کلان (۲) ۳ واحد.

فصل سوم

سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد
رشته اقتصاد کشاورزی

اقتصاد خرد پیشرفته

۰۱

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

مقدمه: چرایی، فلسفه وجودی، ضرورت و اهمیت درس، تعاریف، نقش تئوریها و نظریه های اقتصاد خرد و نقش ریاضیات، تئوریهای مصرف، نظریه رفتار مصرف کننده (مفاهیم اساسی، بیشینه کردن مطلوبیت، توابع تقاضا، درآمد، آسودگی و فراغت، جانشینی و اثر درآمد، تعمیم به متغیر)، موضوعاتی در رفتار مصرف کننده (یک سیستم تابع مخارج خطی، توابع مطلوبیت جمع پذیر و تفکیک پذیر، توابع مطلوبیت همگن و هم نسبت، توابع مطلوبیت غیر مستقیم، نظریه ترجیحات آشکار شده، کالاهای مرکب، اضافه رفاه مصرف کننده، مسئله انتخاب در موارد ریسک، رفتار در موارد نا اطمینانی)، نظریه بنگاه (مفاهیم اساسی رفتار تولید کننده، جنبه های رفتاری تنوری تولید، بهینه سازی، تابع تقاضای نهاده ها، جنبه های رفتاری تنوری هزینه ها، توابع هزینه ها، تولید توام، تعمیم به متغیر)، موضوعاتی در نظریه بنگاه (توابع تولید همگن، توابع تولید هم نسبت، شرایط کاون ناگر، دوگانگی در تولید، تولید در موارد نا اطمینانی، توابع تولید خطی، برنامه ریزی خطی)، تئوریهای بازار (فرض رقابت کامل، توابع تقاضا، توابع عرضه، تعادل بازار کالا، تعادل پویا و ایستا، کاربرد در اخذ مالیات، تعادل بازار در عوامل تولید، وجود و یکتائی، ثبات تعادل، تعادل پویا و تنظیم یا تأخیر بازار آینده کالاها، و اقتصاد رفاه).

تبصره: برای دانشجویانی که اقتصاد خرد (۲) را قبلاً نگذرانیده اند ارائه همزمان پیشنیاز اقتصاد خرد (۲) توصیه می شود.

اقتصادسنجی (۲)

۰۲

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشلایز : ندارد

سرفصل درس:

مروری بر مطالب اقتصادسنجی (۱) (الگوی رگرسیون خطی، تخمین پارامترها با روش حداقل مربعات، ضریب همبستگی، تجزیه واریانس در هر دو مورد دو و چند متغیره)، خلاصه جبر ماتریس، دترمینان، مشتق برداری، الگوی خطی عمومی، فرضیات پارامترهای تخمین زده شده، آزمون معنی دار بودن و تعیین حدود اعتماد (آزمون T و F)، خود همبستگی، هم خطی و واریانسهای ناهمگنی، متغیرهای با تأخیر زمانی، متغیرهای کاذب، سیستم معادلات همزمان، مسئله تشخیص، روش اطلاعات ناقص تک معادله ای، روش حداقل مربعات دو مرحله ای)، آزمونهای پیشرفته در ارتباط با رفع هم خطی، واریانس ناهمسانی و خود همبستگی؛ مدلهای لاجیت، پروبیت و توبیت؛ خطاهای اندازه گیری، تحلیل سریهای زمانی، سیستم معادلات SURE، آشنائی با نرم افزارهای مربوطه، انجام تمرینهای رسمی و عملی.

مدیریت کشاورزی تکمیلی

۰۳

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

مقدمه: چرایی، فلسفه وجودی، ضرورت و اهمیت درس، تعاریف و مفاهیم مدیریت نوین کشاورزی، نقش تئوریا و نظریه های مدیریت، شناخت مسائل موجود در واحدهای کشاورزی، مدیریت انواع محصولات دامی، زراعی، باغی و صنایع غذایی پیشرفته، اطلاعات مورد نیاز مدیریت مزرعه، منابع این اطلاعات و رابطه این اطلاعات با حل مسائل واحدهای کشاورزی، تئوریهای تصمیم گیری، کاربرد انواع روشهای برنامه ریزی پیشرفته در کشاورزی با تاکید بر شبیه سازی، کاربرد انواع روشهای کمی تصمیم گیری در مدیریت مزرعه (روش بررسی و ارزیابی برنامه PERT، روش مسیر بحرانی CPM، روش مشابه سازی Simulation و غیره)، تصمیم گیری در شرایط ریسک و عدم حتمیت، تعیین اولویت بیمه در مؤسسات تولیدی کشاورزی (دارائیها، محصولات و غیره).

انجام یک کار عملی به صورت یک پروژه مدیریتی با راهنمایی و نظر استاد توصیه می شود.

روشهای آمارگیری نمونه ای

۰۴

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

چرایی، فلسفه وجودی، ضرورت و اهمیت درس، بررسی تعاریف و مفاهیم آماری مورد استفاده در آمارگیری نمونه ای، تعریف واژه های مربوط به نمونه گیری و مقدمه ای در مورد انواع روشهای نمونه گیری. نمونه گیری ساده تصادفی، نمونه گیری طبقه ای تصادفی، نمونه گیری سیستماتیک، نمونه گیری خوشه ای، نمونه گیری خوشه ای دو مرحله ای، نمونه گیری های غیر تصادفی (در هر روش نمونه گیری نحوه، روش تخمین، پارامترهای مربوط به جمعیت، تعیین اندازه نمونه بحث شود)، مسائل و مشکلات نمونه گیری در کشورهای توسعه نیافته، نحوه کدگذاری اطلاعات جمع آوری شده جهت تجزیه و تحلیل با کامپیوتر، استفاده از کامپیوتر و برنامه های موجود جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات.

کاربرد برنامه ریزی ریاضی در کشاورزی

۰۵

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

کاربرد الگوهای برنامه ریزی ریاضی در حل مسائل مدیریت مزرعه، اقتصاد منابع، سیاست و توسعه کشاورزی و بازاریابی. ساختن الگوهای برنامه ریزی بخش و منطقه ای کشاورزی، تحلیل حساسیت و برنامه ریزی پارامتریک در کشاورزی. عناوین پیشرفته در برنامه ریزی ریاضی:

نظریه برنامه ریزی خطی، برنامه ریزی غیر خطی، برنامه ریزی هدف، برنامه ریزی توافقی (comprosize prgramming) برنامه ریزی توام با ریسک و عدم حتمیت در کشاورزی، اصل تجزیه برای مثل چند بعدی، مقایسه روشهای اقتصاد سنجی و برنامه ریزی ریاضی در تخمین توابع عرضه در کشاورزی، کاربرد روش برنامه ریزی ریاضی در مکان یابی سیلوها و انبارها در کشاورزی و تعیین مناسبترین جیره غذایی برای دام و طیور، الگوهای چنددوره ای برنامه ریزی خطی، مقایسه الگوهای برنامه ریزی ریاضی و شبیه سازی در کشاورزی، مطالعه الگوهای برنامه ریزی کاربردی در تعدادی از کشورهای جهان سوم - آشنایی با نرم افزارهای مربوطه.

اقتصاد و مدیریت منابع طبیعی تکمیلی

۵۶

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

چرایی، فلسفه وجودی، ضرورت و اهمیت درس، مروری بر تعاریف، مفاهیم و اصول اقتصادی در رابطه با بهره برداری و مدیریت منابع طبیعی، مطلوبیت پاریتو و تئوری رفاه اجتماعی، (Pareto Efficiency and Theory of Social Welfare)، عوامل بازدارنده کارآئی اقتصادی (عوارض جانبی در بهره برداری منابع طبیعی، کالاها و منابع عمومی، انحصار منابع)، تخصیص منابع در طول زمان، حفاظت منابع طبیعی، بررسی سیاستها و قوانین مربوط به بهره برداری از منابع طبیعی در ایران (شامل آب، زمین، جنگل و مرتع و شیلات) از دیدگاه اقتصادی، بررسی اقتصادی برخی از طرحهای توسعه منابع طبیعی در ایران، ارزیابی سرمایه گذارهای انجام شده در بخش منابع طبیعی، ارزیابی سیاستهای زیست محیطی و منابع طبیعی، آثار تغییرات آب و هوایی (اقلیم) بر منابع طبیعی (اقتصاد تغییر شرایط آب و هوایی)، روشهای ارزش گذاری منابع طبیعی (پارکها و ...).

تمرین: ارائه چند مطالعه موردی.

سیاست کشاورزی تکمیلی

۵۷

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اقتصاد خرد پیشرفته

سرفصل درس:

چرائی، فلسفه وجودی، ضرورت و اهمیت درس، تعاریف، بررسی تئوریکها و نظامهای مختلف سیاستگذاری؛ سیاستهای قیمت گذاری محصولات کشاورزی (سیاست تثبیت کننده و افزایش دهنده قیمت ها، اثرات سیاستهای گوناگون قیمتی در رفاه ملی، سیاست قیمت گذاری محصولات کشاورزی در ایران)، سیاستهای قیمت گذاری نهاده های کشاورزی (سیاستهای حمایتی از قیمتهای نهاده ها و یارانه ها، سیاست قیمت گذاری نهاده های کشاورزی در ایران)، سیاستهای اعتبارات کشاورزی (برآوردهای نیازهای مالی بخش شامل تغییر تکنولوژی، تلفیق اعتبارات با دیگر خدمات)، سیاستهای برنامه ریزی توسعه کشاورزی (فرآیندهای تهیه و اجرای برنامه های توسعه کشاورزی، برنامه ریزی توسعه کشاورزی در ایران)، سیاستهای تجارت محصولات کشاورزی (تعاریف تجارت، فرآیندهای تجاری، سازمانهای تجاری: wto, gatt ، ابزارهای عمده سیاستهای تجاری، آفرینش تجاری و انحراف تجاری، اشارات مختصر به سایر سیاستهای کشاورزی. مطالب این درس در موارد مقتضی با رهیافتهای ریاضی ارائه می شود.

توسعه کشاورزی تکمیلی

۵۸

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اقتصاد خرد پیشرفته

سرفصل درس:

چرایی، فلسفه وجودی، ضرورت و اهمیت درس، تعاریف، بررسی تئوریهای مختلف توسعه اقتصادی، اندازه گیری توسعه با معیارهای متفاوت توسعه اقتصادی، نقش کشاورزی در توسعه اقتصادی (تأمین مواد غذایی و مواد خام، نیروی کار و سرمایه، و...)، کشاورزی و توسعه اقتصادی در ایران، ویژگیهای کشاورزی سنتی (بهره وری نیروی کار، زمین و سرمایه)، اصول اقتصادی نوسازی کشاورزی (مراحل توسعه کشاورزی، ویژگیهای توسعه کشاورزی در مرحله انتقالی، نوسازی کشاورزی در ایران)، نظام زمینداری و توسعه کشاورزی (اصلاحات ارضی و توسعه اقتصادی و نظام زمینداری در ایران)، تکنولوژی و توسعه کشاورزی (انتقال تکنولوژی در کشاورزی، تکنولوژی و توسعه کشاورزی در ایران)، نقش آموزش و تحقیقات در توسعه کشاورزی، اندازه مزرعه، سازمان تولید و توسعه کشاورزی (تولید انفرادی، سازمان تولید تعاونی و دسته جمعی، ساختار کشاورزی ایران در رابطه با اندازه و سازمان تولید).

مطالب این درس در موارد مقتضی با رهیافتهای ریاضی ارائه می شود.

مدیریت ریسک در کشاورزی

۵۹

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

چرایی، فلسفه وجودی، ضرورت و اهمیت درس، مروری بر تعاریف، مفاهیم ریسک و عدم حتمیت، نقش ریسک در کشاورزی، ریسک در کشاورزی و بکارگیری نهاده ها، روشهای مختلف اندازه گیری ریسک، رابطه ریسک و بکارگیری نهاده ها، مدیریت ریسک در کشاورزی، معیارهای کارآئی در شرایط ریسک، تحلیل تصمیمها در شرایط ریسک، تعامل بیمه و ریسک؛ بیمه.

تجارت بین الملل محصولات کشاورزی

۱۰

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

چرانی، فلسفه وجودی، ضرورت و اهمیت درس، مقدمه ای بر تجارت بین الملل با مروری بر تعاریف، مفاهیم و تئوریهای تجارت، چرا ملل تجارت می کنند: اصول و مبانی برتری نسبی، مزیت نسبی محصولات کشاورزی، هزینه فرصت نسبی، برتری مطلق، مقایسه نقطه تعادل اقتصادی بدون تجارت و با تجارت، بازارهای ارز خارجی: چگونگی کنترل ارز و تبدیل پول، مقایسه تراز پرداخت تجارتي ایران قبل و بعد از انقلاب، تجارت و محصولات: چه محصولی باید در تجارت وارد شود و چرا، چگونگی عوامل مؤثر در امر تجارت، تجزیه تحلیل اقتصادی محصولات کشاورزی در مقابل واردات محصولات دیگر؛ سیاستهای حمایت در تجارت و صنایع داخلی: انواع تعرفه ها و معدل بارانه تولید کننده، بررسی اثرات اقتصادی آنها، تعرفه واردات و صادرات، حمایتهای اسمی و مؤثر سیاستهای غیر تعرفه ای و بررسی آثار آنها؛ موانع تجاری: سهمیه وارداتی و اثرات اقتصادی سهمیه بندی واردات؛ موافقت نامه های بین المللی: پیمان های تجاری، موافقت دو طرفه بدون انتقال ارز در محصولات کشاورزی، موافقت مشترک چند کشور جهت محصول خاص، معایب و محسنات موافقت نامه ها، معرفی سازمانها و نهادهای تجاری (GATT, WTO) با بررسی نتایج مربوطه بویژه نقادی کنفرانسهای توسعه و تجارت سازمان ملل؛ اثرات کشش و ارزش پول کشور در تجارت: اثر کاهش و افزایش ارزش پول روی سطح تجارت، کشش تقاضای وارداتی و کشش داخلی عرضه و تقاضا، کشش عرضه صادراتی و کشش داخلی عرضه و تقاضا، کشش تقاضای واردات و عرضه صادرات با وجود تعرفه، بررسی کشش پذیری تقاضای محصولات کشاورزی؛ توسعه تجارت محصولات کشاورزی سیاستهای تجاری ایران: اصول و مبانی حاکم بر تجارت محصولات کشاورزی، سیر تحول در سیاستهای تجارت خارجی ایران از قبل از انقلاب، سهم ایران در بازارهای واردات و صادرات جهانی، بررسی امکانات بالقوه تولید داخلی، راههای افزایش و توسعه تجارت، شناخت بازارهای صادراتی برای کشور ایران. هر دانشجو موظف به انجام یک کار عملی در رابطه با یک پدیده تجاری (محصول، ادات سیاستی، فرآیند، و مذاکره) است.

مسئله مخصوص

۱۱

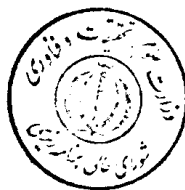
تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

در این درس دانشجو براساس علاقه و رشته تخصصی خود، یک موضوع یا مسئله خاصی را با موافقت استاد و تائید گروه آموزشی مربوطه انتخاب و مورد مطالعه و بررسی قرار می دهد. نتیجه این کار می بایست به صورت گزارشی مستند، تدوین شده و جهت ارزشیابی به استاد درس ارائه گردد. قابل ذکر است که موضوع مسئله مخصوص بایستی جدا از موضوع پایان نامه باشد.

تجزیه و تحلیل قیمت محصولات کشاورزی

۱۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اقتصاد خرد پیشرفته

سرفصل درس:

استفاده از تئوری اقتصادی و روشهای مقداری برای حل مسائل مربوط به تحلیل قیمتها، برآورد پیش بینی قیمت محصولات کشاورزی و ارزیابی الگوهای مربوطه، تحلیل تقاضا براساس داده های سری زمانی کلان و تحلیل قیمتها براساس رفتار مصرفی فرد، تحلیل عرضه محصولات کشاورزی، تحلیل سریهای زمانی، استفاده از روشهای اقتصاد سنجی و برنامه ریزی ریاضی در تحلیل عرضه محصولات کشاورزی، تحلیل روابط قیمتی محصولات کشاورزی شامل حاشیه بازاریابی، روابط مکانی، روابط زمانی، تبعیض در قیمت محصولات کشاورزی رابطه بین قیمت محصولات کشاورزی و سایر قیمتها، الگوهای سری زمانی و کاربرد آنها در تحلیل قیمت محصولات کشاورزی، بررسی عرضه و تقاضا، قیمتها و بازارهای آینده.

مبانی توسعه و عمران روستایی

۱۳

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

وضعیت موجود در جوامع روستایی و عشایری در گذشته و حال (امور فرهنگی و بهداشتی، روابط اجتماعی، ارتباطات و نظام اداری، مالکیت، منابع تولید و عوامل آن، تعاون، بازرگانی و اعتبارات، هرم قدرت، امنیت، اشتغال و مهاجرت) - انرژی و منابع آن - ضرورت تحول در جوامع روستایی - آینده نگری برای توسعه و عمران - تصویر و تجسم وضع مطلوب - نقش برنامه های توسعه و عمران روستایی در اقتصاد ملی و در ایجاد تحولات مطلوب در روستاها - تعاریف و مفاهیم تنوریهای توسعه و عمران روستایی - اصول توسعه و عمران روستایی - روشهای اجرای توسعه و عمران روستایی - نقش بخشهای عمومی، خصوصی و تعاونی در اجرای برنامه های توسعه - انگیزه ها برای حرکت و مشارکت مردم.

زبان تخصصی اقتصاد کشاورزی

۱۴

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

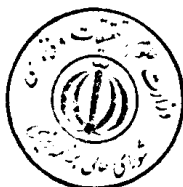
سرفصل درس:

در درس زبان تخصصی لازم است ستونی از کلیه مباحث مطرح شده در زمینه اقتصاد کشاورزی استفاده شود و دانشجو ملزم به ترجمه بخشهایی از مقالات یا کتب تخصصی می باشد.

روش تحقیق

۱۵

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

- تعاریف: تعریف تحقیق، اصل علیت، پیش داوری، تحقیق سوبژکتیو، تحقیق ابژکتیو، اندازه گیری، تعریف علم و فلسفه و تفاوت بین آنها، اعتبار علمی، اقسام استدلال بدون اعتبار علمی، وضعیت های استاتیک و دینامیک.
- طرح مسأله و هدف تحقیق: ملاکهای گروه بندی تحقیق از لحاظ نوع تحقیق و از حیث سطح معلومات محقق و از نظر نوع انتشار نتایج تحقیق - نظریات شخصی و تماس با اشخاص صاحب نظر و بررسی انتشارات قبلی در مورد مسأله و هدف تحقیق، نحوه استفاده از منابع علمی و کتابخانه.
- گروه تحقیق: گروه بندی اشخاصی که در تحقیق شرکت دارند از لحاظ توجه به علم تحقیق، شرایط محقق، سازمان دهی گروه تحقیق.
- تاریخ تفکر بشر از لحاظ تحقیق علمی: سقراط، افلاطون، ارسطو، منطق ارسطو، سفسطه قرون وسطی، فرانسیس بیکن، دکارت، کانت، هگل - بیس.
- روشهای تجربی تحقیق: روش توافق، روش تفاوت، روش تغییرات بساهم، روش توجه به بقیه عوامل، نکات قابل توجه در تحقیق تجربی، عملیات اجرایی تحقیق برای جمع آوری داده ها (مشاهدات)، آزمایش و مشاهده، تعیین روشهای علمی که باید در تحقیق به کار برده شود، طرح عملیات برای جمع آوری داده ها، اجرای عملیات برای جمع آوری داده ها، استخراج جداول نهایی.
- انواع تحقیق: تحقیق توصیفی، تحقیق تحلیلی، برهان خلف، آزمون فرض، آزمون فرض آماری، قضیه بیس.
- کاربرد علم آمار و احتمالات در تحقیق: همبستگی و رگرسیون، آزمونهای آماری، تجربه واریانس، تجزیه به عوامل و غیره.

- نتیجه گیری از داده های تحقیق : بررسی های گرافیکی و مقدماتی ، اجرای محاسبات علمی، تعبیر و تفسیر نتایج، ارائه نتایج در قالب های مختلف.
- نوشتن گزارش تحقیق و تدوین فنی و علمی نتایج و همچنین نحوه نوشتن پایان نامه.
- چگونگی کنترل صحت اجرای عملیات در مراحل مختلف اجرای تحقیق.

تبصره: هر دانشجو موظف است یک کار تحقیقی با توجه به مواردیکه در بخش نظری گفته می شود زیر نظر استاد مربوطه انجام داده و گزارش آن را به استاد تسلیم نماید.

اقتصاد خرد (۲) *

۱۶

تعداد واحد : ۳

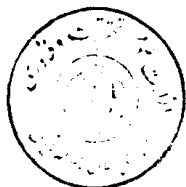
نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

مقدمه (علم و مکتب و متدلوژی اقتصادی) - نظریه رفتار معرفی مؤمنین و انفاق
(نظریه مطلوبیت - مشخصات تقاضای بازار) - نظریه تولید و هزینه (نظریه تولید -
نظریه هزینه) - ساخت بازار (بازار رقابت کامل - بازار انحصار کامل - رقابت
انحصاری - بازار انحصار چندگانه) - نظریه توزیع درآمد عوامل تولید (قسط و سهم
عوامل تولید در بازار رقابت کامل - سهم عوامل تولید در بازارهای غیر رقابتی) -
تعادل کلی و رفاه (نظریه تعادل کلی اقتصاد - نظریه رفاه اقتصادی).

* این درس همان درس "اقتصاد خرد (۲)" مربوط به دوره کارشناسی رشته اقتصاد
است که سرفصل تفصیلی آن در برنامه رشته مزبور موجود می باشد.

اقتصاد کلان (۲) *

۱۷

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

مقدمه - حسابهای درآمد ملی (اندازه گیری فعالیت‌های اقتصادی کلان - حسابهای درآمد و تولید ملی در ایران) - تعیین درآمد و تولید ملی (مفاهیم اولیه - سطح تعادل درآمد و تولید مدل سازه - تغییر در تعادل درآمد و تولید «ضریب تکاثر» - عوامل مؤثر در مصرف - سرمایه و سرمایه گذاری - تغییر در حجم سرمایه گذاری - مخارج دولتی - خالص صادرات - درآمد، تولید، اشتغال و سطح عمومی قیمت‌ها - تئوری درآمد و اشتغال از نظر کلاسیکها و کینز - پول، بهره و ارزش پول - نظریه توزم و سیاستهای مالی و پولی - پیشرفت تکنولوژی).

* این درس همان درس «اقتصاد کلان (۲)» مربوط به دوره کارشناسی رشته اقتصاد است که سرفصل تفصیلی آن در برنامه رشته مزبور موجود می باشد.

اقتصاد کلان (۳) *

۱۸

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اقتصاد کلان (۲)

سرفصل درس:

چگونگی تعیین درآمد ملی: الگوی اول، الگوی دوم، رابطه اتحادی بین پس انداز و سرمایه گذاری، نظریه ضریب افزایش عوامل مؤثر بر مصرف، نظریه مصرف بعد از کینز.

- مصرف و ارزش فعلی درآمد، فرضیه مصرف مود یگلیانی.

سرمایه گذاری در تجزیه و تحلیل درآمد ملی.

- روش نئوکلاسیک برای ارزیابی طرحهای سرمایه گذاری - روش کینز برای ارزیابی طرحهای سرمایه گذاری، ارزیابی.

رابطه بین سرمایه و تولید - اصل شتاب - تشریح دقیقتر اصل شتاب

- الگوی شتاب ساده - الگوی شتاب ساده با وقفه زمانی - تحلیل گودوین و چیزی از اصل شتاب - تحلیل کویک از اصل شتاب.

- الگوی سه بخش تعیین درآمد ملی: الگوی اول - الگوی دوم - الگوی سوم

(الگوی ضریب بودجه متعادل) - الگوی چهارم - الگوی پنجم - الگوی

ششم - الگوی هفتم درآمد ملی، بازرگانی خارجی و تراز پرداختها - الگوی

چهار بخشی تعیین درآمد ملی: الگوی اول، الگوی دوم، الگوی سوم - الگوی

چهارم.

ماهیت بهره و مفاهیم آن در سرمایه داری - نظریه بهره کلاسیک - نظریه کینز

از بازار پس انداز و سرمایه - نظریه مقداری پول و مکانیسم مستقیم تغییر

قیمت - نظریه بهره نئوکلاسیک بازار پول در اقتصاد کینز - نظریه رجحان

نقدینگی نرخ بهره - بازار پول در اقتصاد کینز، تحت شرایط ایستای تطبیقی.

- نظریه رجحان نقدینگی توپین - نظریه تقاضای معاملاتی پول از نظر با مول -
 نظریه تقاضای معاملاتی پول از نظر توپین - نظریه فریدمن.
- بازار تولید و طرز استخراج منحنی: الگوی اول (بیان ریاضی شیب منحنی) -
 الگوی دوم (طرز استخراج منحنی IS) - الگوی سوم (انتقال وضعیت منحنی
 IS) - بازار پول و طرز استخراج منحنی LM - الگوی اول - الگوی دوم -
 الگوی سوم - الگوی چهارم - انتقال وضعیت منحنی LM - تعیین همزمان
 درآمد ملی و نرخ بهره - الگوی هندسی IS - LM.
- تعیین همزمان درآمد ملی و نرخ بهره - الگوی ریاضی IS - LM.
- هدفها و ابزار سیاستهای پولی و مالی - عملکرد سیاستهای پولی و مالی
 (سیاست پولی انبساطی و انقباضی، سیاست مالی انبساطی و انقباضی) -
 کشش منحنی LM - (کشش منحنی LM و تأثیرپذیری سیاستهای مالی از نظر
 کینز و کلاسیکها، کشش منحنی LM و تأثیرپذیری سیاستهای پولی از نظر
 کینز و کلاسیکها).

نظامهای اقتصادی

۱۹

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل درس:

مفهوم کلی سیستمهای اقتصادی (محل اجتماعی، تعریف، سیستم اقتصادی، سیستم اقتصادی و ساختار اجتماعی، تنظیم زیر سیستمها، زیر سیستمهای ناجور، تنظیم و پویایی تغییر) - طبقه بندی سیستم های اقتصادی بوسیله نوع مالکیت (موضوعات کلی، موارد انتخابی، سیستم اقتصاد اسلامی) - طبقه بندی سیستمهای اقتصادی بوسیله سبک تخصیص منابع اقتصادی (موضوعات کلی، موارد انتخابی سیستم اقتصاد اسلامی) - معیارهای ارزیابی (ملاحظات کلی، ابعاد قابل اندازه گیری، ابعاد غیر قابل اندازه گیری، آیا یک ارزیابی جامع ممکن است، ملاحظاتی در روش ارزیابی) - الگوی ارزشی سیستمهای اقتصادی (انواع سیستمهای ارزشی، الگوهای خیالی قرن ۱۹ و سایر الگوهای قبل از مارکس، الگوهای خیالی آکادمیکی، الگوهای مارکسیستی بعد از سیستم سرمایه داری، الگوی اقتصاد اسلامی) - هماهنگی فعالیتهای اقتصادی (چارچوب نهاده ها - ستاده ها، شبکه اطلاعات، اختلالات و واکنشهای خطرناک) - سرمایه داری بازار و بخش دولتی (نارسانای بازار، دولت در سیستم بازار همراه با نارسائی، تعلیق مکانیزم بازار) - برنامه ریزی مدیریت مرکزی (برنامه ریزی فرماندهی مرکزی، اصلاح برنامه ریزی مرکزی، نوچینی، یادداشت الحاقی درباره کوبا) - هماهنگی برای اشتغال کامل (مدیریت تقاضای کل، هلند: برنامه ریزی سیاستها بعنوان کار عادی مورد قبول، سوئد: روش سیالی عوامل تولید، فرانسه: پژوهش در ارزیابی تعمیم داده شده، آمریکا: کورمال رفتن بسوی یک موضع کینز در سرزمین هایک، انگلستان: ایست در سرزمین کینز) - توزیع درآمد و تورم (آیا مساوات معیار صحیحی است؟ آمار موهومی برای مقایسه موهومی، توزیع دوباره درآمد بطور منظم، کشور رفاه، فرایند فشارهای تورمی، سیاستهای سیاستهای درآمدی نوع شوروی) - عملکرد

رشد (چگونگی سنجش عملکرد رشد، فرانسه : برنامه ریزی برای رشد، ژاپن، توضیح یک اعجاز رشد، انگلستان : فرسودگی و پیری، نوع رشد شوروی) - سیر تحول بخش سرمایه گذاری صنعتی (بزرگ شدن بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس شرکت سرمایه داری مدرن، سرمایه گذاری بخش عمومی از نوع انگلستان، سرمایه گذاری بخش عمومی از نوع ایتالیا، ژاپن، شوروی به سوی یک شرکت سوسیالیستی) - روشهای توسعه کشاورزی (اقتصاد توسعه و کشاورزی، سیر تحول بخش کشاورزی انتقال منابع از کشاورزی، سیستم مزرعه فامیلی، نوع سیستمهای کشاورزی شوروی دوگانگی مکزیکی، مزارع اشتراکی در اسرائیل) - روشهای تجارت خارجی (مزیت نسبی، مجزا کردن، تجزیه و انضمام در سیستمهای سرمایه داری بازار، انضمام اروپایی قدم به قدم، داد و ستد خارجی نوع شوروی، مقایسه انواع امپریالیزم اقتصادی - شرق در مقایسه با غرب، داد و ستد خارجی بین رقبای) - - حاکمیت اقتصادی مصرف کنندگان (تحلیل مفهوم، حاکمیت اقتصادی مصرف کننده در سیستم سرمایه داری بازار، موقعیت مصرف کننده در اقتصاد با برنامه ریزی متمرکز) - حاکمیت اقتصادی کارگران (ویژگیهای بازارکار، اتحادیه های کارگری و ترتیبات دیگر، تجربیات مختلف اتحادیه های کارگری، روح اتحادیه های کارگری ژاپنی، نمایندگی کارمندان و شرکت در مدیریت سیستم خود مدیریت - بنگاه - یوگسلاوی، مطلقیت شبه اتحادیه ها) - تغییر و بی آثنی سیستمهای اقتصادی (سرچشمه تغییر، گرایشهای معاصر امید تغییرات آینده)

برنامه ریزی اقتصادی

۲۰

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : سیاست کشاورزی تکمیلی و توسعه کشاورزی تکمیلی

سرفصل درس:

تاریخچه برنامه ریزی در ایران و ارزیابی برنامه های عمرانی گذشته - اصول و مفاهیم برنامه ریزی اقتصادی شامل : برنامه و برنامه ریزی، هدف، سیاست، برنامه اجرایی، طرح، ابعاد زمانی یک برنامه، سیکل یک برنامه و یا برنامه ریزی، انواع برنامه ریزی - انواع برنامه ریزی اقتصادی در کشورهای جهان و ویژگیهای هر یک - سطوح مختلف برنامه ریزی - برنامه ریزی در سطح کلان شامل : اصول و مراحل تنظیم برنامه، مصرفی روشها و مدلهای اقتصادی سنجی برای برآوردها و پیش بینی - برنامه ریزی در سطح بخش، شامل مفهوم و اهمیت این نوع برنامه ریزی، کاربرد و مصرفی مدلهای برآورد، تعیین قیمت محصولات بخش و ارزیابی اثرات تغییر در تقاضای جامعه برای محصولات روی کار، سرمایه و تولیدات بخشهای تولیدی - برنامه ریزی در سطح طرح، روشهای اولویت گذاری طرحها - برنامه ریزی منطقه ای، معیارهای انتخاب مکان استقرار فعالیتهای و روشها و تکنیک های قابل استفاده در این خصوص - فنسون بازرگاری و ارزشیابی، برنامه بمنظور سازماندهی، هدایت، کنترل و نظارت بر پروژه ها (پرت و CPM).

